

ผลของการปรากฏตัวของบุคคลที่สาม ที่มีต่อคำตอบจากการสัมภาษณ์ครู
เมื่อใช้คำถามทางบวกและลบ

นางสาวรุ่งนภา พุ่มพฤษ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาวิจัยการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2535

ISBN 974-581-054-1

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

018654 i 17217313

EFFECTS OF THE THIRD PERSON PRESENCE ON TEACHER 'S
INTERVIEW RESPONSES TO POSITIVE AND NEGATIVE QUESTIONS

Miss Rungnapa Pumpruek

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education
Department of Educational Research
Chulalongkorn University
Graduate School

1992

ISBN 974-581-054-1

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ผลของการปรากฏตัวของบุคคลที่สามที่มีต่อคำตอบจากการสัมภาษณ์ครู
เมื่อใช้คำถามทางบวกและลบ
โดย นางสาวรุ่งนภา พุ่มพฤกษ์
ภาควิชา ศึกษาศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นิส้า ชูโต

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ขอเสนอให้บัณฑิตวิทยาลัย
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

.....
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรภักดิ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์ ดร.อุทุมพร จามรมาน)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นิส้า ชูโต)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.เฮวดี วิบูลย์ศรี)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พวงแก้ว ปุณณกนก)

รุ่งนภา พุ่มพฤษ : ผลของการปรากฏตัวของบุคคลที่สามที่มีต่อคำตอบจากการสัมภาษณ์ครู
เมื่อใช้คำถามทางบวกและลบ (EFFECTS OF THE THIRD PERSON PRESENCE ON
TEACHER'S INTERVIEW RESPONES TO POSITIVE AND NEGATIVE QUESTIONS)
อ.ที่ปรึกษา : ผศ.นิศา ชูโต, 124 หน้า. ISBN 974-581-054-1.

วัตถุประสงค์ของการวิจัย มีดังนี้ 1) เพื่อศึกษาปฏิกริยาร่วมระหว่างสถานการณ์ของการ
ปรากฏตัวของบุคคลที่สามในการสัมภาษณ์และการใช้คำถามทางบวกและลบ ที่มีต่อคำตอบจากการสัมภาษณ์
ครู 2) เพื่อเปรียบเทียบคำตอบที่ได้จากการสัมภาษณ์ครูระหว่างกลุ่มที่มีเพื่อนครูปรากฏตัวขณะสัมภาษณ์
หัวหน้าหมวดวิชาปรากฏตัวขณะสัมภาษณ์ และไม่มีบุคคลที่สามปรากฏตัวขณะสัมภาษณ์ 3) เพื่อเปรียบเทียบ
คำตอบที่ได้จากการสัมภาษณ์ครู ระหว่างกลุ่มที่ถามด้วยคำถามทางบวกและกลุ่มที่ถามด้วยคำถามทางลบ
ศึกษาโดยใช้วิธีวิจัยเชิงทดลองกับประชากรครูผู้สอน จำนวน 1,125 คน ปีการศึกษา 2534 ในโรงเรียน
ระดับมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งโรงเรียนตั้งอยู่ใน
รัศมี 50 กิโลเมตร จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 10 โรงเรียน สุ่มตัวอย่างประชากรโดยวิธี
สุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multistage Sampling) จำนวน 48 คน และสุ่มเข้ากลุ่มทดลอง
(Random Assignment) จำนวน 6 กลุ่ม กลุ่มละ 8 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสัมภาษณ์
ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลการเรียนในระดับมัธยมศึกษา จำนวน 2 ชุด ชุดที่ 1 ประกอบ
ด้วยคำถามทางลบและชุดที่ 2 ประกอบด้วยคำถามทางบวก ใช้สถิติวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทาง
(Two way ANOVA)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ไม่มีปฏิกริยาร่วมระหว่างสถานการณ์ของการปรากฏตัวของบุคคลที่สามในการสัมภาษณ์
และการใช้คำถามทางบวกและลบ ต่อคำตอบจากการสัมภาษณ์ครู อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05
2. สถานการณ์ในการสัมภาษณ์ระหว่างกลุ่มที่มีเพื่อนครูปรากฏตัวขณะสัมภาษณ์หัวหน้าหมวด
วิชาปรากฏตัวขณะสัมภาษณ์ และไม่มีบุคคลที่สามปรากฏตัวขณะสัมภาษณ์ ไม่มีผลทำให้คำตอบที่ได้รับ
แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05
3. การสัมภาษณ์ด้วยคำถามทางบวก ไม่มีผลทำให้ผู้ตอบตอบเห็นด้วยมากกว่า เมื่อถามด้วย
คำถามทางลบ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ภาควิชา ..... ศึกษาศาสตร์
สาขาวิชา ..... ศึกษาศาสตร์
ปีการศึกษา 2534

ลายมือชื่อนิสิต .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....

C240182 : MAJOR EDUCATIONAL RESEARCH
 KEY WORD : INTERVIEW/THIRD PERSON/TEACHER/POSITIVE AND NEGATIVE QUESTIONS
 RUNGNAPA PUPRUEK : EFFECTS OF THE THIRD PERSON PRESENCE ON
 TEACHER'S INTERVIEW RESPONSES TO POSITIVE AND NEGATIVE QUESTIONS.
 THESIS ADVISOR : ASST.PROF. NISA XUTO,124 PP. ISBN 974-581-054-1.

The purposes of this research were as follows : 1) To study the interaction of the third person presence on teacher's interview responses to positive and negative questions. 2) To compare teacher's interview responses to different situations namely, presence of teacher's colleague, teacher's supervisor and no third person. 3) To compare teacher's interview responses to positive and negative questions. Experimental design was applied for the study. The population was composed of 1,125 teachers from 10 secondary schools in Bangkok under the Secondary School Department, Ministry of Education. These schools are situated with the 50 kilometers radius of Chulalongkorn University. 48 teachers were randomly assigned equally to six experimental groups. Two sets of interviewing form, positive and negative questions were applied to access teacher's opinion on school measurement and evaluation procedure. Data was then analysed by two-way analysis of variances.

Results of the experiment showed that:

1. There was no significant differences of interaction effects between the third person presence and the positive and the negative questions on the teacher's interview responses, at the .05 level.
2. There were no significant differences on teacher's interview responses upon the presence of teacher's colleague, teacher's supervisor and no third person, at the .05 level.
3. The was no significant differences between positive and negative questions on teacher's interview response at .05 level.

ภาควิชา ..... ศึกษาศาสตร์
 สาขาวิชา ..... ศึกษาศาสตร์
 ปีการศึกษา 2534

ลายมือชื่อนิสิต .....
 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....
 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้ สำเร็จลุล่วงลงได้ด้วยความกรุณาของอาจารย์ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นิศา ชูโต ท่านให้คำแนะนำ ซึ่งแนะนำการแก้ปัญหา ให้โอกาสในการแสวงหาความรู้และประสบการณ์เพิ่มเติม ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ เป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่านที่ให้ความรู้ จนผู้วิจัยนำมาประยุกต์ใช้ ทำการวิจัยครั้งนี้ได้สำเร็จ และผู้ทรงคุณวุฒิที่สละกำลังสมองและเวลา เพื่อผู้วิจัย คุณสุวิมล ตีรกาพันธ์ และ คุณเอมอร ฤกษ์รังสรรค์ ที่ช่วยฝึกการสัมภาษณ์แก่ผู้วิจัย ตลอดจนครูอาจารย์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง และผู้ที่เกี่ยวข้องที่ช่วยอำนวยความสะดวกแก่ผู้วิจัย ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบคุณ คุณทิวาพร พลพานิช ที่ให้คำแนะนำเกี่ยวกับหัวข้อวิจัย คุณสุพิมพ์ ศรีพันธ์วรสกุล ที่ช่วยปรับสำนวนภาษาในการเขียนรายงานการวิจัย คุณทิพย์วัลย์ สุทิน ที่ช่วยแนะนำแหล่งความรู้ คุณพัชรา ชุ่มสาย ณ อุษงษา ที่ให้ความช่วยเหลือในการ ประสานงานในหลายด้าน คุณวิภา อัครธรรม ที่ให้ความช่วยเหลือในการติดต่อกับผู้ ทรงคุณวุฒิ คุณวันเพ็ญ วิงวอนและคุณกฤษณา คีตติ ที่ให้ความช่วยเหลือในการพิมพ์ และตรวจทานแก้ไขคำผิด ตลอดจนพี่ ๆ เพื่อน ๆ และน้อง ๆ ทุกท่านซึ่งมีอาจจะกล่าว นามได้หมด ที่ให้ความร่วมมือช่วยเหลือและเป็นกำลังใจในการทำวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดี

ขอขอบคุณ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ให้ทุนสนับสนุนการทำวิจัย และท้ายที่สุด ขอกราบขอบพระคุณคุณแม่ที่สนับสนุน ส่งเสริม ช่วยเหลือ ดูแลในทุก ๆ ด้าน แก่ผู้วิจัยและเป็นกำลังใจในการทำงานวิจัยครั้งนี้จนสำเร็จ

รุ่งนภา พุ่มพฤษ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ญ
สารบัญแผนภูมิ	ฎ
บทที่	
1. บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาวิจัย	1
วัตถุประสงค์ในการวิจัย	6
สมมุติฐานในการวิจัย	6
ขอบเขตในการวิจัย	7
ข้อตกลงเบื้องต้นของการวิจัย	8
ความไม่สมบูรณ์ของการวิจัย	8
คำนิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย	8
ประโยชน์ที่ได้รับจากงานวิจัยนี้	9
2. บทความและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10
การสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย	10
การปรากฏตัวของบุคคลที่สามในระหว่างการสัมภาษณ์	22
การตั้งคำถามในการสัมภาษณ์	24
ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	29
3. วิธีดำเนินการวิจัย	33
การออกแบบการวิจัย	33
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	34

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	40
การดำเนินการทดลอง	44
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	47
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	49
5. สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	60
ข้อค้นพบ	61
อภิปรายผลการวิจัย	61
ข้อเสนอแนะในการศึกษาต่อไป	65
รายการอ้างอิง	67
ภาคผนวก	71
ก. รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ.....	72
ข. สมมุติฐานทางสถิติของการวิจัย	73
ค. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	74
ง. 1. รายชื่อวิทยานิพนธ์ที่ศึกษาเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผล ...	98
2. ประเด็นที่ได้จากการวิเคราะห์เนื้อหาวิทยานิพนธ์	101
3. สูตรที่ใช้ในการคำนวณ	103
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลรายชื่อ	104
5. ความคิดเห็นที่ได้จากการสัมภาษณ์	116
ประวัติผู้เขียน	124

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1. แบบแผนการสุ่มตัวอย่างประชากร	37
2. จำนวนตัวอย่างประชากรในแต่ละกลุ่มทดลอง	40
3. แสดงโครงสร้างของประเด็นและจำนวนข้อความ	41
4. มีชัณมิเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จำแนกตามคำถาม และสถานการณ์ในการสัมภาษณ์	50
5. ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคำตอบโดยรวม จำแนกตาม สถานการณ์ในการสัมภาษณ์และการใช้คำถามทางบวกและลบ	52
6. ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนระหว่างกลุ่มที่มีเพื่อนครู หัวหน้าหมวดวิชาและไม่มีบุคคลที่สามปรากฏตัวขณะสัมภาษณ์ของ คำตอบโดยรวม.....	53
7. ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่มที่ใช้คำถาม ทางบวกและลบ ของคำตอบโดยรวม.....	53
8. ผลการวิเคราะห์ปฏิกิริยาร่วมระหว่างสถานการณ์ในการสัมภาษณ์ และการใช้คำถามทางบวกและลบที่มีต่อคำตอบจากการสัมภาษณ์ จำแนกเป็นรายประเด็นคำถาม	54
9. ค่ามีชัณมิเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนคำตอบประเด็น คำถามข้อ 9 จำแนกตามสถานการณ์ในการสัมภาษณ์และการใช้คำถาม ทางบวกและลบ.....	55
10. ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนระหว่างกลุ่มที่มีเพื่อนครู หัวหน้าหมวดวิชาและไม่มีบุคคลที่สามปรากฏตัวขณะสัมภาษณ์ จำแนกเป็นรายประเด็นคำถาม	57
11. ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ระหว่างกลุ่มที่มีการปรากฏตัวของ เพื่อนครู หัวหน้าหมวดวิชาและไม่มีบุคคลที่สามปรากฏตัวขณะสัมภาษณ์ ของประเด็นคำถามข้อ 11	58
12. ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่มที่ใช้คำถาม ทางบวกและลบ จำแนกเป็นรายประเด็นคำถาม.....	59

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
13. ความถี่ มีชัณมิ เลขคณิต ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของค่าถามข้อ 1 จำแนกตามกลุ่มทดลอง.....	104
14. ความถี่ มีชัณมิ เลขคณิต ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของค่าถามข้อ 2 จำแนกตามกลุ่มทดลอง.....	105
15. ความถี่ มีชัณมิ เลขคณิต ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของค่าถามข้อ 3 จำแนกตามกลุ่มทดลอง.....	106
16. ความถี่ มีชัณมิ เลขคณิต ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของค่าถามข้อ 4 จำแนกตามกลุ่มทดลอง.....	107
17. ความถี่ มีชัณมิ เลขคณิต ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของค่าถามข้อ 5 จำแนกตามกลุ่มทดลอง.....	108
18. ความถี่ มีชัณมิ เลขคณิต ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของค่าถามข้อ 6 จำแนกตามกลุ่มทดลอง.....	109
19. ความถี่ มีชัณมิ เลขคณิต ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของค่าถามข้อ 7 จำแนกตามกลุ่มทดลอง.....	110
20. ความถี่ มีชัณมิ เลขคณิต ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของค่าถามข้อ 8 จำแนกตามกลุ่มทดลอง.....	111
21. ความถี่ มีชัณมิ เลขคณิต ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของค่าถามข้อ 9 จำแนกตามกลุ่มทดลอง.....	112
22. ความถี่ มีชัณมิ เลขคณิต ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของค่าถามข้อ 10 จำแนกตามกลุ่มทดลอง.....	113
23. ความถี่ มีชัณมิ เลขคณิต ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของค่าถามข้อ 11 จำแนกตามกลุ่มทดลอง.....	114
24. ความถี่ มีชัณมิ เลขคณิต ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของค่าถามข้อ 12 จำแนกตามกลุ่มทดลอง.....	115

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่		หน้า
1.	ความสัมพันธ์ของบุคลากรในโรงเรียน	4
2.	ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของการจัดการศึกษา.....	5
3.	รูปแบบการวางแผนการทดลอง.....	33
4.	กราฟแสดงขนาดของความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของคำตอบ เมื่อใช้คำถามทางบวกและลบ และสถานการณ์ในการสัมภาษณ์.....	51
5.	กราฟแสดงปฏิกิริยาร่วมระหว่างการใช้คำถามทางบวกและลบและ สถานการณ์ในการสัมภาษณ์.....	56